

Informasjon

Om oss

Aktiviteter

Noen å snakke med

Hud & Helse

Bli medlem

For medlemmer

Medlemsfordeler

Min side

Send oss oppdateringer

Dine rettigheter

Tillitsvalgt i PEF

Information in other languages

By language

By diagnosis

Landsmøtet

Likepersonslogg

Hjem

Psoriasisartrihta (psoriasisartritt)

English Українська (Ukrainsk) Polski Davvisámegiillii (Samisk) Русский (Russisk) Español Af-soomaali

Psoriasisartrihta (PsA) lea muhtin sorttat lađasleasmi mii ihtá ovttas liikedávddain psoriasis. PsA lea kronalaš, vuolši dávda lađđasiin, suonain ja suotnačahkariin.

Psoriasisartrihta birra

Psoriasisartrihta (PsA) lea ovtta sorttat lađasleasmi mii dagaha vuolšši sihke lađđasiidda, suonaide, suotnačahkariidda ja čielgedávttiide. Dávda sáhtta dagahit asymmetralaš vulššiid sihke stuora ja smávva lađđasiidda mángga sajis rupmašis, ja dovdomearka lea bohtaneapmi, bávččas ja heajut doaibman ja lihkasteamit. Eatnasiidda ihtá **psoriasis** liikedávda ovdal go lađasbákčasat álget, muhto muhtimat gal ožžot lađasbákčasiid álggos.

DÁVDDA DUOĐALAŠVUOHTA rievddada olbmoss olbmui. Muhtimiin lea dávda dušše gehppes lađasbákčasat, earáin gis leat hui duođalaš psoriasisartrihta mii borra ja billista lađđasiid doaibmama.

DIAGNOSA lea revmatologa gii mearrida. Eai leat čielga njuolggadusat movt galgá diagnostiseret psoriasisartrihta, ja ii gávdno earenoamáš teasta mii sáhtta duođastiit diagnosa. Diagnosa biddjojuvvo dan vuođul go dus leat dávdamearkkat ja go čuoldá eret eará dávdadaid. Lassin dábalaš klinihkalaš iskamii, de leat maid röntgeniskamat, varraiskosat ja vejolaččat maid lađasmáihlli. Go lea psoriasisartrihta, de eai leat reumatoida fáktorat varas, dan dihte go diet fáktorat leat go lea reumatoida artrihta. SR- ja CRP-dásit gal sáhttet leat moderáhta alibut maid (2).

Sivva

Sivva manne šaddá psoriasisartrihta, ii leat dovddus, muhto lea ovttaoavilvuohta immunalogalaš, genehtalaš ja biras fáktorat váikkuhit. Psoriasisartrihtas lea dávjá oktavuotta liikedávddain psoriasisiiin. Goappašat dávdat leaba muhtin muddui árbedávddat, ja dávjá oaidná eambbogiid seamma bearrašis.

Dávdamearkkat ja sadji

Go lea psoriasisartrihta, de sáhttet lađđasat maidda čuohcá, šaddat hearkkit, bohtanit ja stirdut. Diet dávdamearkkat lávejit leat vearrábut árrat idđes ja go lea vuoinjastan, ja buorránit go lihkada. Dávdamearkkat sáhttet rievddadit ja vuolgá das man guhkás dávda lea ollen ja makkár lađđasiidda čuohcá,

- Bákčasat, stirdon ja bohtaneamit ovtta dahje eanet lađđasiin
- Lađđasat liekkistit
- Bohtanan, márfelágan suorpmat ja juolgesuorpmat.
- Bávččaga go deaddá, bákčasat ja bohtaneapmi lađđasiid, dehkkiid ja suotnačahkariid bokte
- Oppalaččat váibbas de go livčče sillon (fatigue)
- Unnit mobilitehta

PsA sáhtta čuochat buot lađđasiidda gos suonat ja suotnaárpput leat giddejuvvon dáktái. Loga eanet ieš guđet [manifestašuvnnaid birra dás](#).

Vuolši sáhtta boahnt das go psoriasisartritt sáhtta váikkuhit eará orgánaide ja osiide rupmašis. Olbmot geain lea psoriasisartrihta, sáhttet vásihit eará dearvašvuođavávtuid, gohčoduvvon komorbidehtan. Diet guoská earenoamážit go lea duođalaš psoriasisartrihta ja sáhtta ovdamearkan leat kardiovaskulára dávdadit ja metabolalaš syndroma, ballu, deprešuvdna, diabetes, Chrona dávda ja Ulcerøs kolihtta.

Govat: Čielge- ja suorbmaladās bákčasat leat dábalaččat go lea psoriasisartrihta (IStock).

Gávdnojummi

Norggas lea sullii 0,6-0,7 % (1) ollesolbmuin geain lea diagnosa psoriasisartrihta. Sullii liihka ollu dievddut go nissonat ožžot dien dávdda, ja sáhtta ihtit vaikko man agis,

Eatnasat ožžot psoriasis liikkái ovdal go fuobmájit psoriasisartrihta dávdamearkkaid. Muhtin háviid bohtet liike- ja lađasgillámat oktanaga, ja muhtin háve lea juo psoriasisartrihta ovdal go liikkii ihtá. Lea veara fuobmát ahte olbmuin geain lea psoriasis, maid sáhttet oažžut eará lađaslesmiiid, nu go revmatoid artrihta ja artrose.

Jus lea psoriasis, de ii dárbbas mearkkašit seamma go ahte bákčasat dahje eará lađas váttut leat psoriasisartrihta geažil.

Prognosa ja dikšun

Ii gávdno dálkkodeapmi mii sáhtta buoridit psoriasisartrihta, muhto rievttes dikšun sáhtta geahpidit lađasbákčasiid ja vuolšši, ja vel buoridit lađasdoaibmama. Dehálaš ulbmil dikšumiin lea ahte doalahit pasieantta bargonávcca ja eallinkvalitehta nu bures go vejolaš. Dikšun lea ovttasdoaibman gaskkal fástadoaktára, dermatologa, revmatologa ja dávjá fysioterapevta ja ergoterapevta gaska.

Árra muttos ja go lea gehppes dávda, de dikšojuvvo psoriasisartrihta kortisonain ja eará immunaváidudeaddji dálkasiiguin. Kortisona sáhtta addot tablehttan dahje boahkuheapmin deahkkái dahje lađđasii. Go lea duođalet dássi dávdas, de geavahuvo buozalmasvaidudeaddji dikšun (DMARD), ovdamearkan Methotrexate ja biologalaš dálkasat.

FYSALAŠ AKTIVITEHTAS sáhtta leat dehálaš váikkuhus dávdamearkkaid kontrolleret. Doarvá fysalaš aktivitehta sáhtta váikkuhit doalahit buori mobilitehta, unnidit vuolšši ja dagahit ahte ii dovdda bákčasiid nu garasin. Ii leat váralaš lađđasiidda vaikko hárjehalat dahje geavahat daid. Jus don dovddat bákčasa, de gal sáhtta leat várrejubmi ahte veaháš várrogasat leat.

DÁLKKÁDATDIKSUN sáhtta leat buorre veahkkun jus lea PsA. Mánat, nuorat ja ollesolbmot geain lea psoriasisartrihta, sáhttet ohcat stáhtalaš ortnegis beassat dikšunmátkái olgoriikii. [Loga eanet dan birra dás](#).

Eallit psoriasisartrihtain

Psoriasisartrihta sáhtta dagahit mearkkašahti váttisvuodaid go lea heajut fysalaš doaibma ja eallinkvalitehta. PsA váikkuheapmi du eallinkvalitehtii, lea sullii seamma go revmatoid artrihta (RA).

Muhto leat mearkkašan veara unnit resurssat olbmuid várás geat ellet PsA:in go olbmuide geain leat RA,

BARGONÁVCCAT JA HEIVEHEAPMI. Eatnasat geain lea psoriasisartrihta, sáhttet birget bures bargodilis jos heivehuvo nu. Heiveheapmi lea bargoaddi ovddasvástádus, ja ovttrasádiid ergoterapevtain galgá du bargoadji heivehuvvot du doaibmannávccaid ektui buoremus lági melde.

[Loga dás eanet iežat vuoigatvuodaid birra jus don leat kronalaš buohcci.](#)

DOARJAORTNEGAT. Go lea kronalaš buohcci, de lea dávjá vuoigatvuohta ekonomalaš ja praktihkalaš doarjaortnegiidda. Lea earret eará nuvttá dikšun ja hárjehallan fysioterapevta luhtte, ja dađi mielde eanet buohcciviesuin leat sierra Oahppan- ja birgenguovddážat (LMS). Váldde oktavuoda iežat báikkálaš [NAV-kantuvrrain](#) oažžut eanet dieđu dien birra.

Don sáhtat maid čuojahit FFO vuoigatvuođatelevodnii +47 23 90 51 55 ja jearrat iežat vuoigatvuodaid birra go leat kronalaš buohcci.